

Kanser ve Beslenme hakkındaki YouTube Videolarının Bilimsel Güvenilirliği ve Popülaritesinin Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Osman Sütcüoğlu¹, Zeynep İrem Özay², Ahmet Özet¹, Ozan Yazıcı¹, Nuriye Özdemir¹

¹Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı

²Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Stajyer Öğrenci

Amaç: YouTube ayda yaklaşık iki milyar kişinin kullandığı video paylaşım platformudur ve tıp alanındaki paylaşımlar yüksek sayılarda izlenmektedir. Kanser hastalarında beslenme konusunda birçok farklı görüş olup, hastaların bu konuda büyük bir arayışı olduğu bilinmektedir. Biz de bu çalışmada, kanser ve beslenme konusunda yayınlanan ve en çok izlenen YouTube videolarının bilimsel güvenilirliğini ve kalitesi ile popülerliği arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedefledik.

Gereç-Yöntem: YouTube paylaşım platformunda, "cancer and nutrition", "nutrition in cancer", "cancer food" ve "cancer diet" anahtar kelimeleri kullanılarak videolar tarandı. En çok izlenen 80 video çalışmaya dâhil edildi. Videolar iki uzman onkolog tarafından körlenmiş olarak izlendi ve uluslararası valide edilmiş tıbbi video/doküman değerlendirme skorlarmaları olan; DISCERN skoru, Modifiye Discern Skoru, JAMA Skoru ve Global Kalite Skoruna göre video kaliteleri değerlendirildi.

Bulgular: Videoların 46'sı(%58) doktor ya da diyetisyenler tarafından platforma yüklenmişti. Videoların ortalama süresi 11,6 dakika, izlenme sayısı ortalaması 360.725 olup, en çok izlenen video 3.495.565 kez izlenmişti. Ortalama beğeni sayısı 7785, yorum sayısı 585'di. 29 videoda(%36) tek tip bir beslenme önerilirken, 51 videoda(%64) diyet eklenebilecek gıda önerileri mevcuttu. En çok önerilen besinler turpgiller(n=16,%20)(brokoli ve karnabahar) ve kırmızı orman meyveleriydi (n=12,%15)(çilek, yaban mersini, ahududu). Video kalitesi DISCERN skoruna göre değerlendirildiğinde, sadece 17(%21) videonun iyi ya da çok iyi olarak değerlendirildiği saptandı(Tablo 1). DISCERN skoru ile video izlenme sayısı ve beğeni arasında güçlü negatif korelasyon mevcuttu(sırasıyla, $r=-,426$, $p < 0.001$ ve $r = -,226$ ve $p=0.017$).

Sonuç: Kanser ve beslenme konusundaki videoların izlenme oranları oldukça yüksek olmasına rağmen, genel olarak kalite ve güvenilirliği düşük olarak bulundu. Sunulan bilgilerin kaynağı ve içerisindeki eksiklikler, bazen de yanıltıcı ifadeler bulunmasına rağmen güvenilirliği daha düşük olan videoların daha fazla izlendiği saptandı. Sonuçlarımız, kanser hastalarının beslenme hakkında bilgi eksikliği olduğunu ve bu durumun hastaları güvenilirliği tartışmalı arayışlara ittiğini göstermektedir. Kanser ve beslenme konusunda özelleşmiş hekim ve beslenme uzmanları tarafından hastalara verilen eğitime önem verilmesi ve online platformlarda kaliteli içerik üretilmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Kanser ve Beslenme, Nutrisyon, Sosyal Medya, YouTube

Tablo 1

Tablo 1. DISCERN skorlama sistemine göre kategorilere ayrılan video özelliklerinin karşılaştırılması

	Çok zayıf - Zayıf (n=49)		Orta (n=14)		İyi - Çok İyi (n=17)		p değeri
	medyan	min-max	medyan	min-max	medyan	min-max	
Video süresi/dk	5.30	1.35 - 32.17	6.25	1.00 - 122.1	8.1	2.38 - 62.03	0.33
Toplam İzlenme Sayısı	229.058	40.339 - 3.495.546	115.963	59.859-1.201.464	73.455	52.698-943.305	0.001
Günlük izlenme Sayısı	129	11 - 4451	138	26 - 5302	50	19 - 9340	0.13
Beğenilme Sayısı	3800	1 - 77.000	2900	531 - 36.000	1200	429 - 27.000	0.049
Beğenilme Yüzdesi, %	1.65		2.5		1.6		0.862
VLR	98	50 - 99	99	91 - 99	98	94-100	0.076
Yorum Sayısı	253	0 - 6581	166	0 - 2654	95	25 - 1966	0.079
Yorum Yüzdesi, %	0.11		0.14		0.12		0.975
Yıllık Yorum sayısı	58	0 - 4651	34	0 - 7231	26	3 - 7105	0.693
VPI	75.1	2.2 - 858.2	74.2	1.87 - 364.9	197.6	1.05 - 503.2	0.103
Modifiye Discern Skoru	1	0 - 3	2	2 - 4	4	3 - 5	< 0.001
JAMA Skoru	1	0 - 2	2.5	2 - 3	3	2 - 4	< 0.001
GQS	2	1 - 3	3	2 - 4	4	2 - 5	< 0.001

VLR: Video Beğenme Oranı, VPI: Video Power Index, GQS: Global Quality Scale

DISCERN skorlama sistemine göre kategorilere ayrılan video özelliklerinin karşılaştırılması